

Bu hafta, Türkiye verileri ön planda. Sanayi üretimi ve cari açık verilerinin yanı sıra, TCMB'nin mart ayı beklenti anketini de ihmal etmeyin.

- 10-14 Mart haftası, Türk ekonomisi açısından bazı önemli veriler var. Bunlardan ilki, 10 Mart Pazartesi, yani dün açıklanmış olan Sanayi Üretim verisi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Sanayi Üretim Verisini uzunca bir zamandır her ayın 8'inde, 38 gün gecikme ile açıklıyor. Bu nedenle, 8 Mart'ta daha ocak ayı sanayi üretim verisini yeni öğrenmiş olduk. Bu veri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından, daha ay bitmeden açıklanan o aya ait imalat sanayi kapasite kullanım oranları ile sanayi üretim verisi arasındaki ilişkiyi görmemiz açısından da anlamlı.
- Kısaca hatırlatmak gerekir ise, 'yumuşak iniş' programının uygulandığı 2012 yılında, sanayi üretim artışı, 2011 yılıyla karşılaştırıldığında, yüzde 2,5 artmıştı. Türk ekonomisi, 2012 yılının bütününde ise yüzde 2,23 büyümüşü. 2013 yılında, sanayi üretimi, 2012'ye göre yüzde 3,4 arttı. Esasen, 2012'deki yumuşak iniş süreci sonrasında, çok iddialı bir sanayi üretim artışı değil. Bununla birlikte, son çeyrekteki güçlü üretim sinyalleri ile, 31 Mart Pazartesi açıklanacak 2013 büyüme verileri için, 2013 yılı 4. çeyrek için yüzde 4,6 ile 5,4 arası ve orta noktası yüzde 5 olan bir GSYH büyümesi, tüm 2013 yılı için ise, yüzde 4 ile 4,3 arası bir GSYH büyümesi öngördük. Yani, açıklanmış olan 2014 yılının ilk sanayi üretim verisi de, bize bir ölçüde, 2014 yılının GSYH büyümesine yönelik ilk sinyali vermiş durumda.
- Dün açıklanan ocak ayı sanayi üretim verisi öncesinde, TCMB, bir kaç yıl önce TÜİK'ten devraldığı imalat sanayi kapasite kullanım oranını (KKO)

açıklama periyodunu, ay bitmeden verinin açıklandığı bir seriye dönüştürdüğünden, biz şimdiden 2014 yılının ocak ve şubat ayı imalat sanayi kapasite kullanım oranlarını öğrenmiştik. Açıklanan söz konusu verilerin ışığında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmamış KKO verileri karşılaştırıldığında, 2013 yılı ocak ayında yüzde 72,4 olan KKO verisi, 2014 yılı ocak ayında yüzde 73,9 olmuş.

- Bu veri, 2013 yılının üstünde; buna karşılık, 2012 ve 2011 yılı verilerinin gerisinde. Buna karşılık, şubat ayındaki yüzde 73,3'lük veri, ocak ayının gerisinde. Bununla birlikte, 2007-2014 arası, 2008 hariç, şubat ayı kapasite kullanım oranı her zaman ocak ayının gerisinde. Kaldı ki, 2014 yılının şubat ayı KKO verisi, yüzde 73,3 ile, 2009 dahil, 2009 yılı şubat ayından bu yana ki en yüksek KKO.
- Gelelim, mevsim ve takvim etkisinden arındırarak KKO verilerine bakmaya. Buna göre, 2013 ocak ayında yüzde 73,1 ve şubat ayında yüzde 73,2 olan KKO değerleri, 2014 yılında sırasıyla, yüzde 74,6 ve 74,4. Yani, 2013'den daha yüksek. 2014 ocak verisi, 2011 ve 2012'in altında, buna karşılık şubat verisi 2008'den beri en iyisi. Piyasa profesyonellerinin tahminleri, takvim etkisinden arındırılmamış ocak 2014 sanayi üretim verisi artışının yüzde 4 ile 4,5 arasında beklendiğine, takvim etkisinden arındırılmış olan verinin ise, yüzde 4,5-5 arası beklendiğine işaret ediyordu.
- Bununla birlikte, gereken ocak ayında tüm zamanların rekorunu kıran aylık ihracat hacminin de ocak ayı sanayi üretim verisine yapacağı katkıyı da dikkate alarak, gerekse de yukarıda ifade ettiğimiz ocak ve şubat ayı göreceli yüksek kapasite kullanım oranları çerçevesinde, 2014 yılının ilk ayına ait sanayi üretim artış oranı, beklentilerin üzerinde geldi. Takvim etkisinden arındırılmış ve bir önceki yılın aynı ayına göre değişimi gösteren, bir bakıma GSYH büyümesinde de kullanılan sanayi üretim artış oranı yüzde 7,3 çıktı. Çıkan verinin, küresel kimi yeni haberler ve iç

siyasi başlıklar piyasayı etkileyene kadar, dünün ilk yarısında piyasaları ve Borsa İstanbul 100 Endeksi'ni desteklediğini gözlemledik.

- Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ve aylık değişimi gösteren oran ise, yine yüzde 1,1 ile, beklentilerin üzerinde geldi. Oysa, aralık ayında aynı artış oranı yüzde 0,2 düzeyindeydi. Ara mamul, dayanıksız tüketim malı ve madencilik-taş ocakçılığı sektörlerinde üretim pozitif performans gösterirken, dayanıklı tüketim malı, sermaye malı, yani makine imalatı ve enerji üretiminde de negatif bir performans gözleniyor. Anlaşılan o ki, 17 Aralık'la birlikte hızla artan siyasi belirsizlik, Türk halkının dayanıklı tüketim malı satın alma eğilimini ve yatırım eğilimini negatif etkilediğinden, bu etki ilgili alanın sanayi üretimine de yansımış gözüküyor.
- **Mevcut tablo, 17 Aralık ile başlayıp, belki de Cumhurbaşkanlığı seçim sürecinin sonuna kadar etkisini sürdüreceği tahmin edilen bu siyasi gerginlik ve belirsizlik sürecinin, GSYH büyümesi ve üretim üzerindeki tam etkisinin, 2014 yılının son çeyreğinde büyük ölçüde hissedileceğini; bununla birlikte, 2014 yılının ikinci ve üçüncü çeyreklerinde de bu etkinin artan bir tempoda kendisini kademeli olarak, daha ciddi oranda hissettirmeye başlayacağını gösteriyor. Bu durumda, 2014 yılı için yüzde 2,0-2,5 aralığında bir büyüme beklentisi halen ağırlığını hissettirmekte.**
- Bu arada, Dünya Bankası'nın da, Türk Ekonomisi için 2013 yılı GSYH büyümesini, Hükümet'in revize beklentisi olan yüzde 3,6'dan, yüzde 4,3'e yükseltti. Yani, bizim tahmin aralığımızı işaret eden bir revize oran. Bununla birlikte, TCMB'nin ocak ayında 100'e yakın piyasa ekonomisti ve akademisyene doldurduğu anketlerden toparlanan beklenti anketinde, ocak ayında 2014 yılı için ortalama yüzde 3,2'lik bir GSYH büyümesine işaret eden ekonomistler, şubat ayı beklenti anketinde aynı büyüme oranı beklentisini yüzde 2,8'e çekmiş

durumdalar. Bu da, bir önceki paragrafta belirttiğimiz beklentiye uyuyor.

- Buna karşılık, 2014 yıl sonu dolar kuru beklentisi de 2,2100 TL'den, 2,2260 TL'ye yükselmiş durumda. Tersine, kur yükselince artacak ihracat ve azalacak ithalat beklentisi ile, ocak ayında yıl sonu cari açık seviyesi için 55,8 milyar dolar düzeyinde bir ortalama tahmin değeri görülürken, şubat ayında aynı 2014 yıl sonu cari açık tahmini 52,8 milyar dolara gerilemiş durumda. Bu arada, yeni ödemeler dengesi verileri bu hafta çarşamba günü (12 Mart) TCMB tarafından açıklanacak.
- **Yıllıklandırılmış manşet enflasyon ise, aralık 2013 anketinde, 2014 yıl sonu için yüzde 7,35 iken, söz konusu tahmin, 2014 yılı ocak ayı beklenti anketinde yüzde 7,44'e ve şubat anketinde ise bin anda yüzde 7,92'ye yükselmiş durumda. Geçen hafta açıklanan şubat ayı enflasyon verileri doğrultusunda, 14 Şubat'ta açıklanan beklenti anketinde gözlenen enflasyon tahminindeki sıçrama çok şaşırtıcı olmamalı. O halde, bu hafta cuma günü açıklanacak TCMB mart ayı beklenti anketindeki büyüme, enflasyon, cari açık ve dolar kuru tahminlerine bir göz atmanızda yarar var.**
- Bu arada, 4 Mart tarihinde TCMB tarafından açıklanan finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülüklerine yönelik veri, 2002 yılında 25,1 milyar dolar olan finansal kesim dışındaki şirketlerin döviz varlıklarının, 2013 yılı sonunda 92,2 milyar dolara yaklaştığını ve tarihin en yüksek değerine ulaştığını gösteriyor. Yani, 3,7 katlık bir artış söz konusu. Buna karşılık, aynı dönemde, finansal kesim dışındaki firmaların döviz yükümlülükleri de 31,6 milyar dolardan, 266,1 milyar dolara yükselmiş. Yani, yükümlülükler ise 8,4 kat artmış. Reel sektörün bu durumda net döviz pozisyon açığı 6,5 milyar dolardan, 173,9 milyar dolara sıçramış. Yani, açık pozisyon 26,7 kat sıçramış.

- Kısa vadeli net döviz pozisyon açığı ise, 2008'de sadece 4,1 milyar dolar iken, 2013 sonunda 18 milyar dolara ulaşmış durumda. Bu rakam, TCMB'nin net kullanılabilir döviz pozisyonunun yarısından bir miktar fazla. Bu arada, 13 Aralık 2013'de 115 milyar doları aşarak, tarihinin en yüksek seviyesini yakalamış olan TCMB'nin brüt döviz rezervi, 7 Şubat 2014 itibariyle 102,1 milyar doların da altına indikten sonra, 28 Şubat 2014 itibariyle 106,4 milyar dolara toparlanmış durumda. Bununla birlikte, hala telafi edilmesi gereken 8,6 milyar dolarlık bir döviz rezervi kaybı söz konusu. TCMB'nin tartılı efektif reel kur endeksine göre ise, 2003=100 bazlı endekse göre, 2003 yılı haziran ayından beri ilk kez, endeks değeri 103 puanın altında, ocak 2014'de 101,59 puanı, şubat ayında ise 101,85 puanı gördü. Bu durumda, orta vadede 110-114 puana toparlanma, dolar kurunda ilk etapta 2,18-2,14 TL, sonrasında da 2,14-2,10 TL bandına yerleşme anlamına geliyor.
- Dünya ekonomisine dönersek, Çin'in yeni yılın ilk ayında 31,9 milyar dolar fazlalık vermiş olan dış ticaret dengesinin, şubat ayı için uluslararası piyasalarda 14,5 milyar dolar fazlalık vermesi beklenirken, 9 Mart Pazar günü (dün) açıklanan veriyle 23 milyar dolar açık verdiğinin anlaşılması, doğal olarak ekonomistleri şaşırttı. Ocak ayında yüzde 10,6 artmış olan Çin'in ihracat hacminin, şubat ayında yüzde 6,8 artması beklenirken, yüzde 18,1 gerilemesi, buna karşılık ocak ayında yüzde 10 artan ithalat hacminin, şubat ayında yüzde 8 artması beklenirken, yüzde 10,1 artması, şubat ayında Çin Hükümeti'nin yuana değer kaybettirecek tedbirlere neden yöneldiğini açıkça gösteriyor. Kimi önde gelen ülkeler, Çin'in parasını daha geniş bir bantta dalgalanmaya ve daha ciddi ölçüde değer kaybetmesine izin vermesine tepki gösterecekler de, Çin'in açıklanan bu verilerin ışığında, kendi makro dengeleri açısından haklı olduğu görülmekte.
- Bu arada, 10 Mart'la başlayan yeni haftaya, Euro Bölgesi'nin en kritik karar mercilerinden birisi olan Eurogroup toplantısıyla başlıyoruz. Bir gün

sürecek toplantıda, Eurogroup Başkanı, Euro Bölgesi ülkelerinin maliye ve hazine bakanları, AB Komisyonu'nun Ekonomik ve Finansal İşlerden Sorumlu Komiseri ve Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı bir araya gelecek. Geçen hafta, ECB Başkanı Draghi'den bir faiz indirimi kararı beklenirken, olası bir faiz indirimi için önümüzdeki toplantılara yönelik kuvvetli sinyaller verilmesine rağmen, mart ayı toplantısında da bir 10 veya 15 baz puanlık indirim kararı çıkmaması, IMF Başkanı Lagarde'ın ve IMF Avrupa Direktörü'nün 'daha genişlemeci para politikası' çağrılarına rağmen, ECB'nin adım atmaması, doğal olarak piyasaları şaşırttı.

- ECB Başkanı Draghi, faiz kararı sonrasındaki açıklamalarında, Euro Bölgesi'nde ılımlı büyümenin öngörüldüğü şekilde sürdüğünü ve enflasyonun görünür gelecekte yüzde 2'lik hedefin altında kalacağını açıkladı. Genişlemeci para politikası duruşunun gerektiği sürece korunacağını aktaran Draghi, tüm para politikası araçlarını kullanmaya hazır olduklarını ve para piyasasındaki dalgalanmayı yakından izlediklerini söyledi. Draghi faizlerin uzun bir dönem şu anki düzeyinde ya da daha düşük seyredeceğini ve Avrupa ekonomisindeki toparlanmanın düşük hızla gerçekleşeceğini belirtti.
- Bu arada, ECB 2014 yılı için büyüme tahminini yüzde 1.1'den yüzde 1.2'ye yükseltti. 2015 yılı için yüzde 1.5, 2016 için ise yüzde 1.8'lik büyüme tahminleri değiştirilmedi. Draghi enflasyonun orta vadede yüzde 2'nin üzerine çıkacağını belirtti. AMB 2014 için enflasyon tahminini yüzde 1.1'den yüzde 1'e düşürürken, 2015 ve 2016 için değişiklik yapmayarak sırasıyla yüzde 1.3 ve yüzde 1.5 olarak bıraktı. Enflasyonun 2016 son çeyrekte yüzde 1.7 olacağı da öngörüldü.
- Draghi, yeni enflasyon tahminlerinin 2016'nın sonlarına doğru fiyat artışı hedeflerine yaklaşacağını göstermesinin ardından Euro Bölgesi'ndeki deflasyon risklerinin azaldığını belirtti. Draghi, "Son para politikası toplantısından bu yana gelen haberler olumlu yönde" diyerek, para

piyasalarının şu an için kontrol altında olduğunu ve acil likidite tedbirlerine ihtiyacın azaldığını söyledi. Draghi, bölgeyi 2 yıl önce dağılma noktasına getiren borç krizinden toparlanan ekonomide deflasyon tehditleriyle karşı karşıya bulunuyor. Yeni ECB tahminleri Draghi'nin ekonomi ilerleme kaydettikçe, Euro Bölgesi'nin Japonya gibi deflasyon döneminden kaçmayı başaracağına işaret ediyor.

- 4 Mart'ta 80 puanın üzerinde seyreden Dolar Endeksi, 7 Mart cuma gününü 79,4 puanı gördükten sonra, 79,66 puandan kapatmış iken, 10 Mart pazartesiye 79,72 puan ile başlıyor. Bu doğrultuda, şubat ayı başında 1,35 doların dahi altına görmüş olan euro-dolar paritesi ise, ECB'nin kararı sonrası, 1,3875 dolar düzeyinde kapattığı 3-7 Mart haftasını, 10-14 Mart haftasında aynı düzeyde açma gayreti içerisinde. Dolar-TL yeni haftaya 2,2050 TL'nin üzerinde, euro-TL ise, paritedeki sıçrama sonrasında, 3,06 TL'nin üzerinde başlıyor.
- Euro Bölgesi ülkeleri için, 10-14 Mart haftasında enflasyon, sanayi üretimi, kimi ülkeler için büyüme ve Euro Bölgesi'nin tümü için inşaat verileri dikkatle takip edilecek. 11 Mart salı sabah saat 5'de ise Japon Merkez Bankası'nın (BoJ) faiz kararı geliyor. BoJ'un faiz kararının Uzak Doğu piyasalarına etkisini, sabahın ilk saatleri ile görebileceğiz. Japonya'nın tüketici güven endeksi verileri ile, sanayi üretimi, imalat sanayi kapasite kullanım oranı verileri de yakından izlenecek. ABD cephesinde ise, Cuma günü Michigan Tüketici Güven Endeksi ve üretici fiyatları endeksi verisine kadar, iddialı bir veri yok. Tüm hafta için, FED cephesinden sadece 10 Mart pazartesi günü Philadelphia FED Başkanı Plosser'in konuşması var.
- 7 Mart cuma günü bir konuşma gerçekleştiren FED New York Başkanı Dudley ise, yüksek işsizlik rakamları ve çok düşük enflasyonun, "uzun bir süre daha" yüksek düzeyde teşvik gerektirse de, ABD ekonomisinin görünümünün "nispeten daha olumlu" olduğunu söyledi. Brooklyn

College'taki konuşmasında "Sürdürülebilir maksimum istihdam ve fiyat istikrarı hedeflerimizi yerine getirebilmemiz için daha hızlı ekonomik büyüme ve daha hızlı ilerlemeyi tercih ederdim" mesajı veren Dudley, bu nedenle ekonomik toparlanmanın desteklenmesi için yüksek düzeyde gevşek para politikası ihtiyacının devam ettiğini de savundu.

- New York FED Başkanı işsizlik oranındaki düşüşün, çok fazla kişinin iş aramayı bırakmasından ötürü istihdam piyasasındaki ilerleme boyutunu, olduğundan fazla gösterdiğini söyledi. İşsizlik oranı Aralık'ta yüzde 6.7'ya gerileyerek, FED'in faizleri artırmak için hedef olarak belirlediği eşige yaklaştı. Dudley, FED'in 1 yıl önce koyduğu yüzde 6.5 eşigiden vazgeçerek, istihdam piyasasının sağlığını değerlendirmek için daha geniş kapsamlı göstergelere odaklanması gerektiğini savunan politika yapımcılar arasında yer alıyor. Dudley konuşmasından bir önceki gün de, FED'in faiz artışı rotasının belirlenmesi için "daha kalitatif" bir yaklaşımdan yana olduğunu söylemişti. Dudley, "Büyümenin, istihdam piyasası şartlarının iyileşmesinin devamını sağlayacak kadar güçlü olmasını bekliyorum" dedi.
- FED yetkilileri konuşa dursun, beklenenden iyi gelen ABD'nin şubat ayı tarım dışı istihdam ve işsizlik verileri sonrasında, Ukrayna'daki durumun kötüleyebileceğine ilişkin endişeler iyi verinin gölgesinde kalınca, New York Borsası yükseldi; Standar&Poor's 500 Endeksi kayıplarını silerek rekor düzeyden kapandı. S&P 500 Endeksi erken saatlerdeki yüzde 0.3'ü bulan kayıpları, seansın son saatinde geri alarak yüzde 0.1 kazançla 1,878.04 puana yükseldi. Dow Jones Endeksi yüzde 0.2 artışla 16,452.72 puana çıktı. Amerikan borsalarında 6.9 milyar hissenin el değiştirmesiyle işlem hacmi 3 aylık ortalamasının yüzde 4 üzerinde seyretti.
- Ekonominin kademeli bir şekilde ilerlemeye devam ettiğini söyleyen Stifel Nicolaus&CO.'nn fon yöneticilerinden Chad Morganlander, "Son haftalarda jeopolitik belirsizliklere rağmen çok iyi bir piyasa performansı

gördük" dedi. S&P 500 Endeksi bu hafta yüzde 1 yükseldi. Endeks 3 Mart'ta Ukrayna'daki durumun kötüleşmesiyle 1 ayın en sert düşüşünü kaydetti. Endeks perşembe günü işsizlik başvurularının 3 ayın en düşüğüne gerilemesinin ardından yüzde 0.2 yükseldi. Ocak ayında 129 bin artan ve şubat ayı için de, ağır kış koşullarının devam etmesinde dolayı, 149 bin artması beklenen tarım dışı istihdam artışı, 175 bin kişilik artışı yakaladı. Buna karşılık, iş umudu ile tekrar istihdam piyasasına dönenler nedeniyle, ocak ayında yüzde 6,6'ya gerileyen işsizlik oranı ise, tekrar yüzde 6,7'ye çıktı.

- Son 15 günün en kritik siyasi çatışma konusu olarak, Uluslararası piyasalarda Ukrayna krizi yüzünden doğan kaygıların hafiflemesiyle, 7 Mart cuma günü bir çok ülkenin borsalarında belli bir istikrar gözlemlendi. Rusya borsası yüzde 5 değer kazanırken, Avrupa'daki borsalar da bugün daha yüksek seyretti. Londra'da Financial Times 100 Endeksi yüzde 1,5, Frankfurt borsası ise yüzde 2,1 oranında yükseldi. Petrol fiyatlarında da düşüş gözlemlendi; Brent tipi ham petrol yüzde 1,9 düşüşle, varil başına 109.01 dolara indi. Yatırımcıların küresel düzeyde tehlikeden kaygılandıkları dönemlerde genellikle yükselen altın ise, bugün yüzde 1,2 düşüşle 1.334,5 dolardan işlem gördü.
- Piyasalardaki düzelme Rusya'nın rezerv para birimi olarak ABD dolarından vazgeçme tehdidinde bulunmasına rağmen kaydedildi. Rusya'nın en büyük doğal gaz üreticisi Gazprom da, Nisan ayından itibaren Ukrayna'ya verilen doğal gazdaki indirim kaldırılacağını açıkladı. Bununla birlikte Gazprom'un yönetim kurulu başkanı Alexei Miller, Ukrayna'ya, 1,5 milyar doları aşan borçlarını ödeyebilmesi için 2-3 milyar dolar kredi verilebileceğini açıkladı. Rusya haber ajansı Interfax'a göre, Ukrayna, Gazprom'a Şubat ayındaki doğal gaz alımlarının karşılığını tümüyle ödeyemeyeceğini bildirdi.

- Devlet işletmesi olan Gazprom'un Ukrayna ve Batı Avrupa'ya doğal gaz sevkiyatını durdurmasının istenebileceği kaygıları ardından, dün şirket hisseleri % 13 düşmüştü. Bugünse kısmen kayıplar giderilerek % 7,9 oranında artış kaydedildi. Bu arada Uluslararası Para Fonu'ndan bir heyet, halen Ukrayna'da temaslarını sürdürüyor. 10 gün süreyle Ukrayna'da kalacak olan heyet, ülkenin ekonomik durumunu değerlendirecek ve olası kurtarma paketi üzerinde görüşmeleri başlatacak. Ukrayna'daki geçici yönetim dün IMF'den kurtarma kredisi istendiğini açıklamış, gelecek 2 yıllık süre içinde gerekli ödemeleri yapabilmesi için 35 milyar dolara ihtiyaç duyulduğunu belirtmişti.
- IMF başkanı Christine Lagarde, geçen hafta Ukrayna'nın taleplerine cevap vermeye hazır olduklarını söylemiş; Fon'un "Ukrayna'ya, yaşadığı bu tarihi anda en iyi nasıl destek olunabileceği konusunda, uluslararası ortaklarıyla görüştüğünü" belirtmişti. ABD Başkanı Barack Obama da, Rusya'nın soyutlanması için ekonomik yaptırımlar uygulanmasının düşünüldüğünü belirtti. Bugünse Rusya Cumhurbaşkanı Vladimir Putin "yaptırım uygulamayı düşünenlerin, ortaya çıkabilecek zararları da hesap etmeleri gerektiğini" bildirdi. etti.
- Geçen hafta açıklanan TÜİK'in 2013 yılı işsizlik verileri ışığında, Gaziantep, Adıyaman ve Kilis, geçen yıl hem artan iş gücünü işle buluşturdu hem de işsiz sayısını gerilettiler. Bu üç ildeki işsiz oranı, Türkiye'nin genelinin aksine 4,5 puan gerileyerek yüzde 7,3'e düştü. Konya ve Karaman ise yüzde 4,7'lik oranla işsizliğin en düşük seviyeye indiği iller oldu.
- Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, geçen yıl bazı iller işsizlik konusunda Türkiye genelindeki artış eğilimine karşı önemli başarıya imza attı. Geçen yıl işsizlik oranında en fazla gerileme Gaziantep, Adıyaman ve Kilis'te yaşandı. Bu illerde bir önceki yıl 1 milyon 638 bin olan 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus geçen yıl 1 milyon 686 bine çıktı. Gaziantep,

Adıyaman ve Kilis'teki iş gücü de aynı dönemde 715 binden 763 bine yükseldi.

- Bu üç şehrin istihdamı geçen yıl 76 bin arttı. 2012 yılında 631 bin olan istihdam, geçen yıl itibariyle 707 bine yükseldi. Artan iş gücünü ve var olan işsizleri işle buluşturan Gaziantep, Adıyaman ve Kilis'te 2012'de 84 bin olan işsiz sayısı 56 bine düştü. İşsiz sayısında 28 binlik gerileme kaydedildi. Böylece Gaziantep, Adıyaman ve Kilis'teki işsizlik oranı yüzde 11,8'den 7,3'e düştü. İşsizlik oranında 4,5 puanlık bir gerilemeye imza atıldı. Bu üç şehirdeki istihdam artışının yaklaşık 22 bini tarım, 7 bini sanayi, 47 bini de hizmetler sektöründe gerçekleşti.
- Türkiye'de işsizliğin en düşük olduğu iller ise Konya ve Karaman oldu. Bu iki ildeki işsizlik oranı geçen yıl yüzde 6,1'den yüzde 4,7'ye geriledi. Konya ve Karaman'da bir önceki yıl 1 milyon 613 bin olan 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus geçen yıl 1 milyon 634 bine çıktı. Bu iki şehirdeki iş gücü de aynı dönemde 789 binden 795 bine yükseldi. Konya ve Karaman'da istihdam geçen yıl 16 bin arttı. 2012 yılında 741 bin olan istihdam, geçen yıl itibariyle 757 bine yükseldi. Artan iş gücünü ve var olan işsizleri işle buluşturan Konya ve Karaman'da 2012'de 48 bin olan işsiz sayısı 37 bine düştü. İşsiz sayısında 11 binlik gerileme kaydedildi. Böylece bu iki şehirde işsizlik oranı yüzde 4,7'ye düştü.
- Bu üç şehirdeki istihdam artışının yaklaşık 14 bini tarım, 3 bini sanayide gerçekleşti. Hizmetler sektöründeki istihdam ise sabit kaldı. Öte yandan, geçen yılın işsizlik oranının en düşük olduğu iller Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya ve Uşak'ta işsizlik oranı 1 puan arttı. Bu illerde önceki yıl yüzde 4,4 olan işsizlik oranı geçen yıl yüzde 5,4 olarak gerçekleşti. Buna rağmen Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya ve Uşak, Türkiye'de işsizliğin en düşük olduğu iller arasında bulunmaya devam etti.

- Dünya genelinde 250 milyon kişiye ekmek kapısı olan turizm ekonomik açıdan en önemli sektörlerinden biri. Toplam hâsılanın yüzde 9'unu oluşturan turizm, her 11 kişiden birinin de geçim kaynağı. Turizm Türkiye'de de kalkınmada önemli bir motor işlevi görüyor. Nitekim 2013'de turizm geliri bir önceki yıla göre yüzde 11,4 artarak 32 milyar dolara yükseldi. Uluslararası Turizm Borsası ITB kapsamında verilen bilgilere göre, toplam 34 milyon turistle en fazla ziyaret edilen ülkeler listesinde Türkiye Fransa, ABD, Çin, İspanya ile İtalya'nın ardından dünya sıralamasında 6'ncı sıraya yükseldi.
- Uzmanlara göre kendini toparlama ve hatta öncekinden daha da hızlı büyüme kapasitesine sahip sektörlerin başında da turizm geliyor. Nitekim siyasi kriz ve gerilimlerin turizmi doğrudan etkilemesine rağmen durum normale döner dönmez turistlerin geri döndüğünü belirten uzmanlar, buna örnek olarak Gezi protestoları sırasında İstanbul'daki otellerde yaşanan sorunları gösteriyor ve son zamanlardaki doluluk oranının eskisinden fazla olduğunu belirtiyor.
- ITB'ye katılan Türk turizm firmaları arasında tartışılan başka bir konu 'her şey dâhil' yani "all inclusive" sistemiyle hizmet veren otellerin turizme maddi açıdan katkısı. Birçok otel işletmecisi kendi açılarından söz konusu sistemi olumlu olarak değerlendirirken, konuya Türkiye ekonomisi açısından yaklaşan uzmanlar "all inclusive" otellerde kalan turistlerin, otelden hemen hiç çıkmadığını, turizm gelirinin otellerin kasasında kaldığını savunuyor. Verilere göre Türkiye'de bir hafta geçiren bir turist için kişi başına harcaması yaklaşık 700 dolar, bu rakam İspanya ve Yunanistan gibi ülkelerin çok altında.